

טקס סיום י"ב. הערב הזה מסמל את קץ קיומנו כתלמידים בתיכון הארצי לאמנויות ע"ש תלמה ילין. בדקות הקרובות אנסה להצדיק את המעמד שניתן לי, ולתמצת סיפור רחב יריעה של שכבה שלמה לכדי נאום אחד.

מקור הסמכות לנאום הבוגר בעבורי, בדומה לשאר תחומי החיים, הוא סרטים אמריקאיים. בסרטי תיכון אמריקאיים הנואמים בטקס הסיום מצליחים תמיד לתאר חוויות אוניברסליות וגדולות מהחיים בצורה מדוייקת ומשכנעת. ובכן, השחקנים שמגלמים את הנואמים בסרטים האלה הם בדרך כלל בני 30 והתסריטאים בני 200 בערך, אז ניקח את זה בערבון מוגבל. מה גם שבסופו של יום, אנחנו לא חיים בסרט (ובכן, רובנו). לכן, אנסה להציג את הסיפור של מחזור נ"ז- חוויית הלימודים בתלמה ילין, באמצעות דברים שלמדתי במגמת הקולנוע.

אתחיל בלתאר את הגיבור- מחזור נ"ז.

זהו המחזור שנולד בשנת 2000, המחזור שהחזיר את הבומבטלמה, שחוה שני מנהלים, שתי קפיטריות, שלושה שומרים, ארבע כיתות וכמיליון ריבים בקבוצת הוואטסאפ השכבתית.

ועכשיו קצת רקע לעלילה של הגיבור:

ארבע או שלוש שנות הלימודים שעברנו בתלמה היו חוויה מעניינת ומאתגרת מאין כמוה. כשנביט לאחור על השנים האלה, כנראה שנזכור אותן באחת משתי האופציות הבאות:
א. השנים היפות ביותר שלנו, שנות נעורינו מלאות חדוות היצירה והחופש
ב. השנים הגרועות ביותר שהיו לנו, ולמה שנרצה להיזכר בסבל הזה?
אני מאמינה שכעת, בנקודה שבה מרחק הזמן עוד לא התחיל לעוות את החוויות שלנו לכאן או לכאן, אפשר לעשות את מה שתמיד חינכו אותנו לעשות בתלמה- להציג מורכבות.

הקונפליקט המרכזי בתלמה הוא ה"גם וגם"- חופש וקושי, חדוות יצירה ועול כבד. לפעמים כף- עובדים על פרוייקטים במגמות ומצליחים במבחן במתמטיקה תוך כדי. לפעמים אין זמן בכלל לחשוב על אמנות כי יש מבחן באזרחות וצריך לשנן את תפקידי הרשות השופטת. אותו קונפליקט, המתח הזה שבין הלימודים העיוניים ללימודי האמנות מורגש תמיד. לפעמים נדמה שאלה כוחות מנוגדים בבית הספר, שלכל אחד הציפיות שלו ואנחנו כתלמידים נדרשים לספק את כולן. קשה לאזן בין השניים- מצד אחד, התברכנו בחוויות התיכון הנורמטיביות: אהבות, אכזבות, טיולים שנתיים, בגרויות. מנגד, זכינו בהרבה דברים פחות קונבנציונליים: פסטיבלים, הופעות, תערוכות, הפקות.

התחלנו שלוש כיתות של חמשושים קטנים ומפוחדים, מתרגשים מעצם הקבלה לתלמה ילין. היום אנחנו שמיניסטים בסוף י"ב- קצת עייפים, אולי קצת נרגשים- שכבה שבילתה את השנים האחרונות יחד בלמידה. בתלמה רכשנו הרבה כישורים מעבר ללימודים עצמם- ניהול זמן, התמצאות בתחבורה ציבורית, שימוש בטרמינולוגיה של מגמות אחרות גם כשאנחנו לא באמת מבינים מה זה אומר. חלקנו נמצא לתקופות בבית הספר יותר מאשר בבית שלנו (או רק בבית הספר אם את במגמת המחול), ובלי ששמנו לב, תלמה נהיה הבית והחברים, המורים והצוות הפכו למשפחה. גם בבית לפעמים קשה, אבל תמיד ידענו שיש לנו את המקום שלנו בבית הספר.

והמקום שבו מתרחש הסיפור שלנו חשוב לא פחות מהדמויות הנמצאות בו. משום מה, ישנה אמונה שתלמה זה fame הישראלי. כן, לומדים אמנות, אבל אנשים לא רוקדים במסדרונות (אלא אם מחשיבים את הזומבה בהפסקה), המוזיקה שבוקעת מהכיתות זה בדרך כלל

חמשושים שמנגנים את הפתיח של משחקי הכס, ובואו- בורוכוב גבעתיים זה לא בדיוק מנהטן ניו יורק.

ועדיין- הרבה מדובר על המקום הזה כבועה, ואולי בצדק. בעיניי, הבועותיות היא חלק ממה שמאפשר לנו להתפתח- תלמה זה מרחב מכיל שבו אנחנו לומדים מטעויות, מהחברים ומהמורים. יש עוד הרבה בועות קטנות בתוך בית הספר: השכבה, המגמה, כיתת החינוך ועוד. כל אחת מהבועות האלה לימדה אותנו משהו חדש- בין אם זה חומר פרקטי, או על עצמנו. בעבורי, אחת הבועות המשמעותיות ביותר היא ספרות מורחב. השנה, הנושא המרכזי שלמדנו הוא ארס פואטיקה: אמנות שעוסקת באמנות. למדנו שהאמנות חייבת להיות תמיד מחוברת למציאות- אם היא תתנתק ממנה, תאבד את עניין הקהל ולא תתקיים.

בתור תלמידי י"ב פגשנו את המציאות במלוא תפארתה- נחשפנו לעולם שמחוץ לתלמה במיונים לצבא ומכונות, בסמינרים של שנות שירות, בפולין ובפרוייקט המעורבות החברתית. ועכשיו, טוויסט בעלילה: בחודש ינואר הבועה התפוצצה. זה היה חודש סמלי מאוד בכל הקשור ליחס בין האמנות לבין המציאות: זאת הייתה תקופת הפסטיבל- פאר היצירה של בית הספר, שיא הגשמת האמנות. דרך התחקירים גילינו דברים מזעזעים שהתרחשו במגרש הביתי שלנו. נאלצנו לא רק כמוסד, אלא גם כשכבה וכבני אדם להתמודד עם מבט חיצוני נוקב, לפתוח פצעים כואבים ולעשות חשבון נפש. במובן מסויים, הבועה התפוצצה לנו בפרצוף. זאת הייתה תקופה סוערת מבחינת השיח בשכבה, היה הרבה כעס כלפי התקשורת וגם כלפי בית הספר, אבל גם הרבה רצון לעזור לבית הספר מתוך אהבה למקום שלנו. כי אחד מהדברים שהופכים את בית הספר הזה למיוחד זה האינטימיות שבו- למורים ולצוות באמת אכפת מהתלמידים, ויש תחושה שממש רואים כל אחד ואחת מאיתנו כאינדיבידואל. אבל אסור לתת ליחס החם ולאכפתיות להפוך להערצה ולניצול כוח. בית הספר צריך למצוא את האיזון ולסמן גבולות ברורים, כדי למנוע פגיעה נוראית כבעבר. אני חושבת שבמהלך ארבע השנים שבילינו בתלמה לא רק אנחנו השתנינו, גם העולם השתנה. תנועת Me Too והתחקירים שנעשו על בית הספר הם הוכחה לכך שכבר אי אפשר להבליג על הטרדות, תקיפות וניצול כוח. עוד לפני תנועת Me Too, תלמה היה מקום שאפשר לי להתמודד עם חוויה קשה ולספר את הסיפור שלי, בתנאים שלי. אני מקווה שבית הספר יעשה כל שביכולתו לאפשר לנפגעים ולנפגעות להשמיע את קולם ולספר את הסיפור שלהם, בתנאים ובצורה שנוחים להם. צריך לשבור את קשר השתיקה ולתת לקולות להשמע, רק כך נוכל להפוך את עצמנו למודעים ורגישים יותר, ונצליח לצמוח ולהתקדם.

כעת אנו עומדים על קו התפר- החודשים האחרונים היו ערבוביה של מתכונות, בגריות וימי פרידה. אבל בינתיים, אני רוצה לחזור לנקודה בה פתחתי: סרטים אמריקאיים. בכיתה " למדנו בקולנוע על סרטי מסע. בסרטי התבגרות למשל, הגיבורים יוצאים מהבית אל עבר מקום לא מוכר ונדרשים לעמוד בשורה של אתגרים, מעין טקסי חניכה, על מנת לשוב הביתה שונים משיצאו אל המסע, וגם הסיפור של מחזור נ"ז הוא סיפור התבגרות. תלמה זה חתיכת מסע מטורף, וטקס הסיום הזה הוא תרתי משמע הטקס הסופי, שלאחריו נצא אל העולם, אל המציאות, כפי שדורותי חוזרת לקנזס מארץ עוץ. כמו דורותי, גם אנחנו התבגרנו דרך מסע משותף עם דמויות שלימדו אותנו: המורים, שהרחיבו את הידע שלנו, ההנהלה, שסייעה לנו לאורך הדרך וניהלה איתנו דיאלוג, המגמות, שנתנו לנו מרחב יצירה וחופש, וכמובן ההורים, שאפשרו לנו לצאת מהבית אל בית מסוג אחר, וליוו אותנו במסע גם אם לא ממש שמנו לזה לב. לכולם אנחנו חבים תודה גדולה מעומק הלב. חלק חשוב מהמסע הזה הוא החברים- תמיד היינו שם אחד בשביל השנייה, יצרנו קשרים וחוויות לכל החיים. ממש לא תמיד היה קל, והיינו צריכים להתגבר על הרבה מכשולים בדרך. תלמה זה מקום תובעני, שדורש מכל תלמיד ומהסביבה הקרובה שלו להקריב קורבן. אבל אם הגענו לכאן, לטקס הסיום החגיגי, עמדנו במבחן הבגרות- לא זה של משרד החינוך, אלא זה של תלמה ילין (וידוע שהמבחנים של תלמה

הרבה יותר קשים). הגענו לרגע הקתרזיס שלנו, וכנראה שאנחנו מוכנים לצאת לעולם הגדול. איזה פחד.

כשנצא מהאולם הזה, נהפוך רשמית ל"בוגרי תלמה ילין". נצטרף אל קטגוריה בויקיפדיה שמונה את מיטב היוצרים בארץ ובעולם, נעמוד בשורה אחת עם יהודה לוי. אני רוצה שנצדיק את הקטגוריה בויקיפדיה, אני רוצה להאמין שאנחנו יוצאים אל העולם אנשים ואמנים טובים יותר, כאלה שמחברים אל המציאות ופועלים בעבורה. היום אנחנו מסיימים את הלימודים בתלמה ילין, והכלים שרכשנו בלימודי האמנות ילוו אותנו בהמשך חיינו- בית הספר הזה לימד אותנו להיות אנשים חושבים, ביקורתיים, עצמאיים. אנשים שיכולים להכיל מורכבות, לקרוא תיגר על המציאות ולהוביל שינוי, ואני מאמינה בלב שלם שנמשיך להיות כאלה.

אני מקווה שהסיפור של מחזור נ"ז, חוויית הלימודים המשותפת בתלמה ילין, ילוו את כל אחד ואחת מבוגריו בהמשך חייו. אני מקווה שבזיכרון הקולקטיבי הוא יתקבע לא כהנאה צרופה או כסבל מתמשך, אלא כחווייה מורכבת ומשמעותית, ממנה נמשיך להתפתח וללמוד. ובעיקר, אני מאחלת לכולנו שנצליח תמיד למצוא את הכוח להשמיע את קולנו ולספר את הסיפור שלנו.